

Pálosok kertje

*Pintyőke hintáz
Fölöttem az ágon,
Dalánál csak a csend
Nagyobb a világon.
Ez kellett nekem,
Kellott nagyon, látom.*

*Fehér szegfű nyílik
Mellettem a dombba'
S odébb egy fatönkőn,
Odvas vén fatönkőn,
Ragyog a Madonna,
Mintha ő is értem,
Csak értem volna.*

*Pedig itt sem volt így,
Nem is olyan régen,
Vad csatáknak üszke
Lobogott az égen,
Vakított az éjben,
Pusztított a réten.*

*Egy ugrás csak ide
Most is Leninfészke,
Halál-árok mered,
Vörös hóhér kése,
De virít a szegfű
És nem remeg mégse!*

*Csalogány és szegfű
Víg csókokat dobnak,
Múló idő fölött
Összemosolyognak
S a Madonnaképnek
Halkan bókot mondnak . . .*

Pusztza Sándor

Szentmisém a katakombákban

Szent Kallixtus ünnepén a római Szent Kallixtus-katakombákban misézhettem.

Megrendítő volt!

Elfogódva öltözködtem a gyönyörű ókeresztény miseruhába. Az oltár szembenézett a hívekkel. Minden úgy volt, mint 1800 évvel ezelőtt . . .

A falakon mécsesek függtek, melyek ép hogy megvilágították a sírkőfeliratokat maguk körül, de a kis helyiségben olyan sötét volt, hogy alig lehetett benne látni az imádkozókat.

Tizenkét szent vértanu pápa sírja vett körül, köztük Szent Özsébé is. Ennek volt őre a rabszolgából felszabadított Kallixtus diakónus, kiből később szintén pápa lett, szent és vértanu († 227). Innen csak néhány lépésnyire van Szent Cecilia sírja, hol romlatlanul megtalálták a Szűz testét; most Maderna gyönyörű szobra fekszik a helyén. A falakon köröskörül virágok és koszorúk . . .

Istenem! Hát itt volt szabad misézniem, hol egészen bizonyos, e szent vértanu pápák is miséztek! Szédületes, hogy a szentmise lényegileg s külső formájában is szinte szó-ról-szóra ugyanaz volt akkor is, mint ma. Nincs izgatóbb tanulmány, mint a szentmise végleges kialakulását megfigyelni az első keresztény századokban a Didaché félreérthetetlen célzásaitól kezdve Szent Jusztin vértanu Apológiájának, a veronai Kódexnek, az oxfordi Papyrusnak a mai misekánon minden lényeges részét tartalmazó szövegéig. A Dominus vobiscum, a Sursum corda, a Sanctus, sanctus, sanctus . . . csaknem kétezeréves szent igék!

Minden úgy volt hát ezernyolcszáz évvel ezelőtt is, mint ma! A szentmisének örök-szép szavai milyen különös és mély csengést és jelentőséget kapnak itt, a katakombákban. A gondolatok, az érzések feltorlódnak és szédülve, félig öntudatlanul mondom Szent Kallixtus miseszövegének gyönyörű szavait:

«Isten papjai áldjátok az Urat» (Introitus), valóban áldhatjátok, kiknek megadatott ez a kegyelem, hogy itt áldhatjátok . . . «Szentek és alázatos szívűek, dicsérjétek az Istent...» (U. o.) Szenteknek kell lennetek, ezt sugározza belétek ez a szent hely. És alázatosaknak, mert hogy nem vagytok szentek . . .

«Isten, Ki látod, hogy elcsüggedünk gyöngeségünkben: szentjeid példájával erősíts meg minket irgalmasan szeretetedben . . .» (Oratio.) Hogy is mondta Léon Bloy? «Il n'y a qu'une tristesse, c'est de n'être pas des saints.» Nincs nagyobb szomorúság annál, mint hogy